

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vákar L. könyv- és papírkereskedése Csíkszereda,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény,
valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adtnak vissza.

Bulgária akcióbalépése.

Bulgária döntött. Bátor elhatározása most már hamarosan tisztázni fogja a helyzetet a Balkánon. Abból a lázas tevékenységből, melyet az entente hatalmak Bulgária megüyerése érdekében kifejtettek és abból a csodálatos cinizmusból, amelyvel Oroszország és a nyugati hatalmak az entente érdekeiért vértő Szerbiát kézbe tartottak kiszolgáltatni Bulgáriának, könnyű szerrel megállapítható a bukaresti békeben teljesen póréra vetkőztetett Bulgária hirtelen megnövekedett hatalmi jelentősége. Két év alatt milyen jelentős fordulat! S Bukarestet lepheti meg leginkább a hatalmi viszonyok e váratlan kialakulása. A bukaresti békekötés idején Románia volt a Balkán hangadó állama. Sikereitől elkábitva valóságos nagyhatalmi jelentőséget vindikált magának. Vállalkozott a görög török differenciák kiegyenlítésére, sőt utóbb ő maga Itáliával külön egyezsége is lépett.

A világháború kezdetén egészen Lemberg visszahódításáig mind a két hatalmi szövetségnek a figyelme Romániára szegeződött, mintha éppen csak Bratianu tartotta volna kezében egész Európa sorsát. De mivel Románia elmulasztotta a kedvező alkalmat a színváltásra, a háborús helyzet legújabb, szédületes alakulása következtében — tulajdonképpen letört börzianerek módjára — Románia is quantitate negligeable-lá lett. — Még pedig Ausztria Magyarországra és Oroszországra nézve egyaránt.

Hogy Románia ingatag magatartása, a lakosság ententebarát érzelmeinek felismerése végre a német kormánynak is bőséges alkalmat nyújtott a román közvélemény helyes megítélésére, annak mi magyarok csak örvendhetünk.

Közben pedig Szófiában lázas munkát fejtettek ki az angoloktól és a franciáktól támogatott orosz ügyökök. A nehéz helyzetbe jutott Ferdinánd és a Radoslavov-kormány csak oly módon védhették ki az oroszbarát rohamokat, hogy ameddig csak lehetett, huzták-halogatták a döntést, amíg aztán a kellehetlen valóság a legszélsőbb russzofileket is meggyőzte arról, hogy az Oroszországhoz való csatlakozás a bolgár aspirációk végleges elhantolását jelentené.

Azt hisszük, hogy azon a nevezetes audiencián, amelyen az ellenzéki pártok vezérei jelentek meg Ferdinánd előtt, hogy közvetlenül döntés előtt, még egyszer jelezzék álláspontjukat és kifejezést adjanak aggodalmaiknak: a diplomata Koburnak már nem került sok fáradságába megnyugtanni az aggodókat. Hisz ha valamennyi bolgár egyet-

értett abban a kérdésben, már pedig azt valamennyien egyértelműleg óhajtották, hogy Macedónia végérvényesen Bulgáriának biztosítsák, Radoslavov ellenfeleinek is helyeselni kellett azt a módot, mellyel a bolgárok legforróbb vágyát a viszonyok mai stádiumában megvalósítani iparkodik.

A bolgár mozgósítás elrendezése szoros összefügg a Nagybulgária eszméjének keresztültvitelével s mivelhogy a török bolgár egyezmény végleg eliminálta a két szomszéd nép közötti ellentéteket, a bolgár hadak hadbaindulása is előreláthatólag bele fog kapcsolódni a központi hatalmak délkeleti akciójába.

Görögország mozgósítását egyelőre hidegen és nyugodt tárgyilagossággal fogadjuk. Nem tulajdonítunk neki nagyobb jelentőséget, mint a mennyit megérdemel. Céljai ma még nem világosak, de joggal remélhetjük, hogy a király okossága és Venizelosznak a megváltozott viszonyok parancsolta alkalmazkodása a központi hatalmak mellett jelölik ki útját a görög népnek. Ezt megerősíti azt a hír, hogy Görögország Bulgáriának esetleges támadását Szerbia ellen nem tekinti casus foederisnek és az általános mozgósítást is csak saját területének védelmére rendelte el.

Romániáról egyelőre úgy hallszik, hogy nem rendel el az általános mozgósítást, de ha ez meg is történe, alig hihető, hogy a bukaresti béke szerzeményeit kockára tegye. Bulgária megmutatta az utat, mely a Balkán függetlenítéséhez vezet.

— **A német kölcsön óriási sikere.** Pénteken délután vált ismertté, hogy a harmadik német kölcsön sikere felülmúlja a tizenkét milliárdot. Ehhez még apróbb jegyzések kimutatása hiányzik; tehát talán a tizenhárom milliárdot is eléri. Ez az óriási eredmény Németország oly pénzügyi győzelmét jelenti, amely megdöbbentő elcségeként. A német császár indítatva érezte magát, hogy sürgőnyileg üdvözölje a kincstári államtitkár; sőt a porosz kultuszminiszterhez küldött sürgőnyében iskolai szünetnapot rendelt, mert értesülése szerint a tanítók és tanulók agitációja sokat lendített a jegyzésen. Az ifjú Németország így jelzi már előre hatalmas erejét. Németország büszke örömeiben természetesen osztozunk mi is, erőnknek hatalmas támasztéka ez.

A háború.

A küzdelem nem enyhül, sőt újabb és újabb lángot vetve, hevességében fokozódik. Az ellenfél utolsó erőfeszítéseket tesz, hogy a háború lebillent mérlegét a maga javára fordítsa.

A nyugati harctérről nagy francia és angol offenzíva hírére hozza a táviró. Megkezdődtek a május óta abbamaradt lövészárkok harcok, óriási municiópazarlással és 50—70 órás tűzérési előkészítéssel. Joffre, a francia fővezér, aki oly takarékosan bánik a megfogyatkozott francia vérrel, a külön békével fenyegetőző Oroszország szakadatlan követelésére, végre újabb offenzívára szánta el magát. Nem kétséges, hogy a támadást a franciák és angolok jól előkészítették s bár három-négy nap óta páratlan hevességgel foly a harc, a németek bevehetetlen, várszerű védelmi vonalait áttörni nem tudták. Egy-két helyen pillanatnyi sikereket értek ugyan el, a mi az offenzíva első napjaiban rendszerint nem marad el, ámde a németek páratlan vitézsége óriási veszteségekkel verte vissza a támadókat, kikből 6500 franciát és angolt foglyul ejtett. Talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, miszerint ez az újabb offenzíva is azért indult meg, hogy a francia fővezér egy pár hét múlva ismét elmondhassa az oroszoknak: „A németek arcvonalai sziklaszilárd és áttörhetetlen”.

A bolgár hadsereg mozgósítása és a török-bolgár egyezség perfektuálása nagyfontosságú esemény, amennyiben a Dardanellák kérdését tereli a megoldás útjára. Anglia és Franciaország hatalmas s döntő támadásra készül a tenger-szorosok ellen, amiért is legfőbb ideje, hogy a központi hatalmak a földrajzi akadályok megszüntetésével, állandóan segítségére lehessenek az entente túnyomó ereje ellen oly hőiesen védekező Törökországnak. Vajon résztvesznek-e az olaszok is a Dardanellák elleni újabb támadásban, az egyelőre teljes bizonyossággal meg nem állapítható, ámde egészen bizonyos és semmi sem demonstrálja világosabban az orosz kolosszus rettenetes letörését, mint az a körülmény, hogy a Konstantinápoly és a Dardanellák birtokáért folyó harcban Oroszország aktív részt nem vehet, jóllehet a Balkánt és Konstantinápolyt a cárok kiváltságos dominiumuknak tekintették.

A déli harctér eseményeiről Höfer közölte csütörtökön a négy hónapos olasz erőlködés passzív eredményeit. A negyedik hónap utolsó napján átengedtük ugyan az olaszoknak a sokat vitatott Coston hegyet, de annyi a hegy és a szikla azon a tájon, hogy megfelelő veszteség ellenében az ötödik hónapban is meg ajándékozhatjuk az olaszokat kisebb-nagyobb kőtömegekkel. Reánk nézve az a fontos, hogy mindaddig, amíg az időt elérkezettnek nem látjuk offenzív föllépésre, sziklaszilárdan megállásunk biztos védelmi pozícióinkban. Amint, hogy abban meg is állunk.

Az oroszországi harctéren Hinden-

burg hatalmas sikert aratott Vilna elfoglalásával. Az északi sereg a front áttörése folytán két részre szakadt és nem lehetetlen, hogy a németeknek sikerül az orosz centrumnak teljes vagy legalább részleges bekerítése.

Az orosz hadsereg déli szárnya, mely a bajba jutott centrumnak rovására tisztán politikai okokból aránytalan nagy erősitéseket vont magához, energikus offenzívát kezdett Kelet Galiciában és Volhyniában operáló csapataink ellen.

Hadaink hősiessége csakhamar megállásra készítette az elbizakodottan előretörő oroszokat. Kitűnő védelmi állásaikban bizalommal készülődünk a csak rövid időre megszakított offenzíva erőlyes folytatására.

Az oroszok ellenálló ereje már is megtört a vonalon és Kelet Galiciában, valamint Volhyniában legutóbb szenvedett veszteségeik meghaladják a kárpáti csatában szenvedett borzalmas veszteségeket is.

A belügyminiszter köszönete Csikvarmegye árvaszékének.

A hadiárvák védelme.

Sándor János belügyminiszter az alábbi rendeletet intézte Csikvarmegye árvaszékéhez: 1914 évi november hó 20-án kiadott 161000 számú körrendeletre amely magában foglalja a hadiárvák védelmét célzó különös intézkedéseket is az ország összes árvaszékéi immár jelentettek mind azokról az intézkedésekről, amelyeket most idézett körrendelet végrehajtásaként 1915 évi június hó 30-ig a hadiárvák érdekében tettek.

Ezekből az intézkedésekből meggyőződtem arról, hogy az országnak majdnem valamennyi árvaszéke a nagy célhoz méltó s a feladat méreteivel folyton fokozódó lelkesedéssel veszi fel a hadiárvák gondját.

Nem mulaszthatom el, hogy az árvaszékek ezért a munkásságukért meleg elismerésemet és köszönetemet ne nyilvánítsam.

Mert teljes elismerésre méltó az, ami a jelentések legtöbbszöréből kétvégtelenül kitűnik, hogy az árvaszékek menten minden bürokratikus eljárástól, minden hadiárvával egyénileg foglalkoznak.

Célul tűztem ki az árvaszékek elé, hogy a hadiárvák érdekében mindazt megtegyék, ami tülterjed a fizikai lét biztosításán és oly életkörülmények megteremtésében nyilvánul meg, amelyek az árván maradt gyermekek jövőjét biztosítják.

Hogy ily irányt vett a magyar gyámügyi közigazgatásban a hadiárvák védelme, a jelentésekből ezt is igaz meglepéssel állapíthattam meg.

De különös örömemre szolgál az, hogy a hadiárvák 91. 35%-a édes anyjánál van elhelyezve, 7.48%-a pedig kirendelt gyámnál, valamely hozzátartozójánál, jótékony családnál, örökbe fogadónál. Szóval 98.83%-a családi körben.

Ez a tény amig egyrészt a néplelek nemes vonása, másrészt igazolja azt az egyedüli helyes irányt, amelyben az árvaszékeknek haladniuk kell, és ez az, hogy a hadiárvák védelme lehetőleg a családokban oldassék meg.

Itt hívom fel az árvaszék figyelmét arra a leíratra, amelyet a Miniszterelnök ur Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Gazdasági Egyesületének felterjesztésére nevezett egyesülethez intézett:

„A kormány intenciója is az, miszerint a háboruban életüket vesztett katonáink árvái lehetőleg az elvesztett szülői házhoz hasonló környezetben családi nevelésben részesüljenek és az árváknak egyes árvaházakban vagy más intézetekben való fölnevelését a lehető legkisebb számú kivételes esetekre kívánja szorítani”.

Ebből az alkalomból még a következőket óhajtom fölemlíteni: Legtöbb árvaszéknek elnöke avagy helyettese teljes odaadással végzi a községben a hadiárvák tartásának és nevelésének közvetlen ellenőrzését.

Főleges hangsúlyoznom annak előnyeit.

Főkérem tehát az árvaszékek elnökeit, hogy ezt a közvetlen ellenőrzést még a mai nehéz viszonyok közt is a lehető leghatásosabban gyakorolják,

Ami pedig a községi gyámügyi közigazgatásban a közgyámi intézményt illeti, úgy ahogy azt ama kezdetlegesebb viszonyok közt az 1877:XX. t. c. magalkotta, mámmár céljának meg nem felel a szociális tartalommal folyton bővülő gyámügyi közigazgatásban.

És több vármegyei árvaszék ennek az intézménynek pótlásaként a községekben új szerveket keres a hadiárvák folytonos ellenőrzésére és talál is az öntevékeny társadalomban.

Különbösen ki kell emelnem itt azt az intézményt, melyet már több árvaszék életbe léptetett és amely a gyakorlatban életképesnek is bizonyult.

Ez az árvaszéki pártfogói intézmény, amelynek az a célja, hogy a társadalom felügyeletével és támogatásával minden hadiárva sorsa akként irányítsák, hogy nevelésük, kiképzésük révén megélhetésük és boldogulásuk biztosítva legyen.

Habár ezt az intézményt a helyi viszonyokhoz mérten kell és lehet életbe léptetni, mégis az intézmény lényegéről és arról, hogy eddigelé több törvényhatóság miként léptette életbe, az árvaszékek közelebb tájékoztatni fogom.

Ez alkalommal arra való tekintettel, hogy az árvaszékek túlyonó részének jelentéséből igazán lelkes munkáról győződtem meg, a 161000—1914. számú körrendelettel kívánt negyedévi jelentések megtétele alól az árvaszékekét fölmentem és ezuttal csak fél-évenként kell beszámolni a hadiárvák védelme tárgyában tett intézkedésekről.

Legközelebb tehát 1915 évi december hó 31-ig tett intézkedésekről kell beszámolnia 1916 évi január hó 10-ig.

Nem kétkem, hogy az árvaszékek a jövőben is ugyanazzal a lelkes munkával és ezereket fogják látni a hadiárvák gyámügyi védelmét, amellyel végeztek eddig és amely munkát fokozott mértékben követeli meg a hadiárváknak, sajnos, nap-nap után omelkedő száma.

Budapest, 1915 évi szeptember hó 15-én.

Sándor s. k.

Marghiloman pártja Románia semlegesége mellett.

A konzervatív párt végrehajtó bizottsága Marghiloman Sándor elnöke alatt tartott ülésében foglalkozott a külpolitikai helyzettel.

Az elnök Marghiloman Sándor megnyitó beszédében előbb a belpolitikai kérdésekkel foglalkozott, aztán áttért a külpolitikára.

— Az európai háború kezdetekor — mondotta Marghiloman — Szinjában koronatanács tartott, amely egy határozatot hozott amely határozatot azonban a koronatanácsban résztvevők közül senkinek sem szabad megváltoztatnia, amíg egy másik koronatanács nem ül össze, hogy ezt a határozatot megváltoztassa.

Csakis a kormány teheti meg azt, ha a körülmények és nagy okok arra kényszerítik, hogy feloldja a hozott határozatot. Bármily más eltérés ettől egyoldalú cselekedet, amelyért csakis annak elkövetője a felelős és a mely bennünket nem kötelezhet.

Egy ellenzéki pártnak, vagy egy párt frakciónak a véleménye és manifesztációja nem veszélyes, mivel az nem alkotja a közvéleményt, az országot.

Az ülés további folyamán felszólaltak még: Arion C. Cantacuzinó Gr. és Ne-nitescu D., akik mind azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy Romániának a koronatanács határozata mellett meg kell maradnia.

Tanítók a tüdővész ellen.

1000 korona jutalom 10 tanítónak.

A tüdővész elleni védekezés szociális ismereteinek terjesztésében nagy szerepük van a tanítóknak. A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület, ez a par excellence tüdővész ellen küzdő társadalmi és egészségügyi szervezet évről-évre a magyar tanítóághoz fordult, hogy legyen segítségére a tüdővész elleni ismeretek terjesztésében. A tanítók az iskolájukban a jó levegőnek, tisztaságnak, rendszeres étkezésnek egészségügyi fontosságát már a multakban is hangsúlyozták, ujabban azonban a tuberkulózis elleni védekezés országos szervezése folytán a tanítások celtudatosabbak lettek és érintették a fertőzés veszedelmének orvostudományi kritériumait is. A zsenge növendékek előtt a tanítók a mindennapi élet szörnyű példáival bizonyították,

hogy az egészséges életmód elemi szabályainak be nem tartása minő szörnyű rombolásokat idéz elő a családokban. A tuberkulózis lakásbetegség. Ezt igazolják a legalsóbb népesség körében pusztító és nemzedékről-nemzedékre valósággal öröklődő fertőző esetek. A megismerésnek, a kórokozás e megállapításának pedagógiai felhasználása alkalmas arra, hogy a növendékek révén az alsóbb népesség körében áldásosan terjessze az egészségügyi ismereteket.

A magyar tanítóághoz helyesen ismerte fel a maga feladatát e téren s a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület évről-évre konstataálhatta, hogy a tanítóághoz munkája milyen jelentékenyen segíti előre humanitárius és ismeretterjesztő tevékenységét. Ez indította az egyesületet arra, hogy legujabban egy egészségügyi, tizparancsolatot is közforgalomba hozott, amelyet sok ezerszámban szétküldött az iskolák vezetőinek. Ez egészségügyi tizparancsolat a következőkép hangzik:

1. Az egészség legnagyobb vagyona és boldogság.
2. Zsugori ember az, aki a napfényvel takarékoskodik. A napfény az egészség legjobb megőrzője.
3. Egészségedre vigyázz s ezzel vigyázzol embertársaidra is.
4. Gondosan örködjél lakásod tisztasága fellett. Szennyben elszaporodnak a rovarok, különösen a legyek. Ezek pedig a legveszedelmebb betegségek terjesztői.
5. Étkezés előtt mosd meg kezed szappannal és vízzel, nehogy veszedelmes betegségek csiráit vidd a szádba.
6. Sohase köpj a földre, mert a köpeted árthat embertársaidnak.
7. Zsongító alkohol ártalmas az egészségre. A tiszta víz a legjobb ital.
8. Sok betegséget egészen láthatatlan kis lények (bacillusok) okoznak, amelyek ellen tisztasággal és fertőtlenítéssel védekezzél.
9. Érezd ember voltodat és légy magadra tiszta, mert a tisztatlanság aljati tulajdonság.
10. Gyomrod meleg, forralt ételekkel tápláld, a magas hő elpusztítja a betegségek csiráit.

Kétségtelen, hogy ez a rövid mondatokba komprimált egészségügyi tanácsadás megtalálja az utat a gyermekelmékhez és a gyermekeknek át a szülőkhöz.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület a tanítóághoz nemes munkáját méltányolni kívánta azzal, hogy az ország tanítói karából 10 olyan tanítót, aki a tüdővész elleni védekezés szociális ismereteinek terjesztése körül a legtöbb eredményt produkálta, 100-100 korona jutalomban, vagyis összesen 1000 korona jutalomban részesített. Az egyesület mérlegelte a hozzá beterveztett jelentéseket s ezek alapján a következő tanítóknak ítélte oda 100—100 koronás jutalmait: Bagoly Béla ig. tanító (Barátos) Fischer Lipót ig. tanító (Liptószentmiklós) Fülöp Gyula tanító (Nagyrákos) Horn József isk. igazgató (Poprád) Kiss Béla ig. tanító (Ujpest) öv. Konecsny Jánosné tanító (Szilagysomlyó) Kovács Ida övönő (Vésztő) Nergert Vilma tanító (Jászkarajenő) Lukács Dénes tanító (Alsógyertyán) Szutter Daniel ig. tanító (Pápa).

A magyar tanítóághoz nem szokott hozzá, hogy a maga önteláldozó, önzetlen, hazafias és szociális tevékenységét, akár a nyilvánosság, akár magánosok részéről, valami nagy méltánylásban részesítsék. Éppen ezért különösen megemlékezésre méltó a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek ez a spontán elismerése, amely a maga anyagi értékén messze túlmenőleg, rendkívüli erkölcsi értéket jelent a tanítóághoz szempontjából. Hisszük, hogy a magyar tanítóághoz a tuberkulózis elleni védekezés áldásos ismeretterjesztése terén további eredményes munkásságot fog kifejteni.

Meleg övruhát a katonáknak.

Az Országos Hadseregélyző Bizottság II. sz. (ruházati) albizottsága dr. Serényi Béla elnöke alatt f. hó 15-én, a honvédelmi miniszterium Hadseregélyző Hivatalának kiküldöttében, tartotta első őszi ülését és első sorban elhatározta, hogy megköszöni a hazafias közönségnek azon messzemelő áldozatkészségét, mellyel a mult télen hősiességgel küzdő katonáinkat meleg felszereléssel ellátta.

Egyben a közönség tájékoztatására az albizottság a következőket teszi közre:

A hadjárat mult téli tapasztalatai alapján megállapították, hogy hősiösen küzdő katonáink a hadvezetés részéről mindennemű szükséges melegekkel el vannak látva, de mindazonáltal a közönség áldozatkészsége részéről a következő adományok ismételt kiadását, még a hadvezetés által nyújtott kincstári felszerelés kiegészítésére:

I. Gyapjufonalból készítenő volna:

a) Sál, circa 250 cm. hosszú, 25 cm. széles legyen, a fül és nyak betakarására.

b) Érmelegítő 30 cm. hosszú, oldalnyílással a hüvelykujj számára.

c) Kötött-térdvédő, 45 cm. hosszú, közepesen megfelelő kidudorodással a térdkalács számára.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság által a meleg óvóczikkék készítéséhez biztosított gyapjufonal gyári árban, kg-onként 15 K-ért rövid időn belül a következő helyeken lesz beszerezhető:

Budapesten: Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület főintézeténél, V. Deák Ferencz u. 5. és a következő fiókintézeteknél: I. Krisztina tér 1., II. Fő-u. 10., IV., Egyetem-u. 2., V., Szabadság-tér 4., V. Lipót-körút 31., VI., Andrásy-ut 1., VI., Teréz-körút 1. VII., Erzsébet-körút 1., VII., Baross-tér 20-25. és VIII., Múzeum-körút 18: a Magyar leszámítoló és Pénzváltó Bank főintézeténél, V., Dorottya-u. 6. és a következő fiókintézeteknél: II., Margit-körút 3. IV., Múzeum körút 1. V., Nádor-u. 25., V., Lipót-körút 32., VI., Andrásy-ut 30. VII., Erzsébet-körút 41., VII., Károly-körút 13., VIII., Rákóczi-ut 75. és VIII., József körút 50.

Vidéken a gyapjufonal a főispánoknál, illetőleg a járási főszolgabíráknál lesz megrendelhető.

II. Selymet vagy puha gyapjuból készített szövetet (ruhadarab, bélés, stb.) akár új akár használt állapotban, küldje az ádozat-kézz közönség az Országos Hadsegélyző Bizottság II. sz. albizottság címére Budapest, Képviselőház. Ezen selyem-vagy szövetdarabokat a II. számú albizottság a jótékony nőegyletek foglalkoztatott útján fogja a hadvezetés által esetről-esetre szükségesséknél jelzett cikkekre a katonaság részére feldolgoztatni.

A közönség felkérte, hogy a lehetőségig az itt jelzett cikkek készítésére szorítkozzék, mert ezen cikkek előírása tapasztalatok alapján történt. A mult évben szállított hósapkákból még elegendő készlet van: a hósapkák a jövőben inkább a selyem- és gyapjuszálal lesznek helyettesíthetők. A gyapjufonalból kötött kész cikkek a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatalának címére (Budapest, IV., Váci utca 38.), míg a selyem és gyapjuszövetek mint előbb említettük az Országos Hadsegélyző Bizottság II. sz. albizottsága címére (Budapest, Képviselőház) küldendők.

Mindezeknek szállítása a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatalához postán 20 kg-ig és vasuton bármily súlyban, az Országos Hadsegélyző Bizottsághoz pedig postán 20 kg-ig díjmentesen történik, ha a szállító vagy fuvarlevélen fel van tüntetve, hogy „Táborba szállt katonák részére szeretadomány”. A közönség részletesebb útmutatása végett rajzokkal ellátott tájékoztatók lesznek a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala által a közönség előjáróságokhoz küldve.

LEGUJABB.

A franciák és angolok súlyos veresége. 65 tisztt és 6500 fogoly.

Hindenburg győzelmes előnyomulása.

Berlin, szeptember 27.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntéren a tengerparton nyugalom van. Csak távollevő hajók adtak le egyes hatástalan lövéseket Middelkerke környékére. Ypern-szakaszon ellenség nem ismételte meg támadásait.

Lille-től délnyugatra a nagy ellenséges offenzívát ellentámadásokkal megállítottuk. Ellenség heves elszigetelt támadása Loostól északra, valamint délre, angolok legsúlyosabb veszteségei mellett, összeomlottak. Souchez környékén, valamint Arras mindkét oldalán véresen

visszavertünk minden támadást. A foglyok száma 25 tisztre és 2600 főnyi legénységre, a zsákmányolt gépfegyverek száma pedig 11-re emelkedett.

Reims és Argonneok között franciák offenzívája egyáltalában nem haladt előre. Ellenség összes támadásai, amelyek a somme-pysieppi országot mentén, valamint Beau Sejour-Massingestől északra és Aisnétől keletre különösen hevesek voltak, ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett meghiusultak. Foglyok száma itt több mint 40 tisztre és 3900 főnyi legénységre emelkedett.

Három ellenséges repülőgép, köztül egy francia nagy barci repülőgép, tegnap az Yperntől északra folyt harcban, Lille-től délnyugatra és Champagneban két további ellenséges repülőgép pedig tüzéségi és puskatüzletek folytan zuhant le. Ellenséges repülők Peronne városára bombákat dobtak. Itt két asszouyt, két gyermeket megöltak és tíz polgárt súlyosan megebesítettek.

Keleti hadszíntéren a rigai tengeröbölben német repülők megtámadták az orosz hadihajókat, köztük egy sorhajót. A sorhajón és több torpedórombolón találatokat figyeltünk meg. Orosz flotta északi irányba sietve elvonult.

Dünaburgtól délnyugatra fekvő arcvonalunkon tegnap ellenségtől egy további állást ragadtunk el. 6 tisztt és több mint 1300 főnyi legénységet elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk.

Vulejkától nyugatra folytatjuk támadásunkat. Smorgon városától délre erős ellenséges ellentámadásokat visszautasítottunk. Krevó és Wischniev közt csapataink előrehaladtak. Jobbszárny és Lipót bajor herceg hadcsoportja Nymen balpartját Schersig, továbbá a Serwetsch és a Scara balpartját megtisztította az ellenségtől. Baranovicitől keletre ellenség kisebb hidfőket még tart. Harc egész arcvonalon folyamatosan van.

Mackensen tábornagy hadcsoportjánál helyzet nem változott.

Az oroszok visszavonulása Volhíniában. Sikertelen offenzívájuk után elvonulnak kelet felé.

Budapest, szeptember 27.

(Hivatalos.) Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelentik:

Mint Kelet-Galicziában és az Ikwá mentén, úgy most a volhíniai várterületen is megtört az orosz ellentámadás. Az ellenség tegnap kivonult Dubnótól északnyugatra és a Styr-zakason, Luck körül elfoglalt hadállásaiból és kelet felé vonul vissza. A Lucktól keletre levő hidfő újra birtokunkban van.

Dubnótól délre levő arcvonalunkon helyenkint tüzéségi harc és csatározás folyt.

Az ellenség arra irányuló kísérletét, hogy Monte-Pianon levő hadállásunkat megközelítse, visszavertük. A doberdói fensik északi szélén bersaglierik támadása akadályainkon omlott össze.

Délkeleti hadszíntéren nincs jelentősebb esemény.

A franciák s angolok összeomlott támadásai.

750 angol és 250 francia fogoly.

Hindenburg áttörte az oroszok vonalát.

25,652 orosz fogoly, 3 ágyu, 84 gépfegyver.

Berlin, szeptember 28.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntéren ellenség áttörési kísérleteit tegnap is folytatta annélkül, hogy bármilyen sikert ért volna el: sok helyen azonban érzékeny veszteséget szenvedett.

Loosnál az angolok, ismét gázok alkalmazásával, támadást intéztek ellenünk, amely teljesen hatástalan maradt. Ellentámadásunkkal jókora terepnyereség is járt, mely alkalommal 20 tisztt és 750 főnyi legénységet ejtettünk foglyul. Ezzel itt a hadifoglyok száma, tízket beleértve, 3390-re emelkedett. Kilenc újabb gépfegyvert zsákmányoltunk.

Soucheznél, Angresnél, Roelincoursnál és egyebütt, valamint a champagnei egész arcvonalon az Argonneok lábáig franciák támadásait kivétel nélkül visszavertük. Souain környékén ellenség, helyzet csodálatos félreismerésével, lovas tömegeket is hozott előre, amelyeket természetesen nyomban összelőttünk, mire megfutottak.

A támadások elhárításánál a százsz tartalék ezredek és a majna frankfurti hadosztály csapatai tüntették ki különösen magukat.

Argonneokban Fille Morte állásunk megjavítása céljából az ellenséges állások ellen egy kis előretörést intéztünk, mely a kívánt eredmény meg is hozta és ezen felül 4 tisztt és 250 főnyi legénység elfogását is eredményezte.

A combresi magaslaton tegnapelőtt és tegnap ellenséges hadállásokat széles arcvonalon nagy kiterjedésű robbantásokkal elpusztítottuk és betemetítettük.

Keleti hadszíntéren Hindenburg hadcsoportja:

Ellenség, a melyet tegnap Dünaburg délnyugati arcvonalán visszazoritottunk, megkísérelte, hogy egy hátrább fekvő állásban kitartsa. Megtámadtuk és kiverjük. Adrijóti tóttól délre lovas harcok folynak.

Einhorn vezérezredek hadseregének eredménye a vilnai csatában, melyben az ellenséget a Narocz-tó és Schmorodvismov vonalon tútra vetettük vissza, hadifoglyokban 70 tisztt, 21,908 főnyi legénység, 3 ágyu, 75 géppuska és nagyszámu máha, melyet a sietve visszavouló ellenségnek hátra kellett hagynia. E zsákmány mennyiségét gyors előrenyomulásunk miatt csak most állíthatjuk össze. Az eddig jelentett számok ebben az összegben nincsenek benne.

Smorgontól délre támadásunk tovább halad. Wischniewtől északra áttörtük ellenség hadállását, ez alkalommal 24 tisztt és 3300 főnyi legénységet fogtunk el és kilenc géppuskát zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja: A hidfők Baranovicitől keletre harc után birtokunkban vannak. 350 hadifoglyot szállítottunk be.

Mackensenél a helyzet változatlan.

Linsingen tábornagy hadcsoportjának nyomása alatt oroszok Rodnótól északra az egész arcvonalon teljes vissza vonulásban vannak.

Az oroszok folytatják a visszavonulást. Az olaszok újból lötték a görzi kórházat.

Budapest, szeptember 28.

(Hivatalos.) Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntéren, mivel az osztrák-magyar és német csapatok Styrnél átkarolással fenyegették az orosz haderőt, az ellenség kénytelen volt a volhíniai várterületen nagy áldozatokkal kezdett offenzíváját abban hagyni. — Orosz visszavonulása tegnap egész nap tartott és az ellenséges hadsereg a Putilovka mögé tért vissza. Mieink üldözik. Lucktól keletre az utóvédharcokban csapataink négy orosz tisztt és 600 főnyi legénységet fogtak el. Az Ikwá mellett és Kelet-Galicziában a helyzet változatlan.

O'asz hadszíntéren a Dolomit-harcvonalon ma reggel ellenségnek a Col Dei Bois ellen intézett támadását kézigránátokkal vertük vissza.

Tegnap olaszok ismét tüz alá fogták görzi Vörös-Kereszt kórházat. Mintegy 50 gránátot irányítottak oda, noha kórházon, mivel még nem lehetett kiüríteni, még a genfi lobogó lengett.

Doberdó-szakaszon tüzelésünk meghiusított egy a Monte Dei Sei Busi ellen megkísérelt támadást.

Délkeleti hadszíntéren tüzéségünk megzavarta az ellenség erődítési munkálatait a Száva alsó folyásánál. Belgrádi váráguk Zimony városára néhány lövést adtak, de nem találtak.

Az angol és francia támadások veres kudarca.

Hindenburg előnyomulása.

Berlin, szeptember 29.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntéren ellenség áttörési kísérleteit az eddig megtámadott szakaszon elkeseredetten folytatta. Angoloknak egy ismét meghiusult gázbomba támadása után intézett ellentámadásunk a Loostól északra általunk feladott terület egy részének visszafoglalását eredményezte. Loos környékéről indított heves angol támadások, az ellenséges súlyos veszteségei mellett, összeomlottak. Souchez—Neuville tájékán ismételt elkeseredett francia támadásokat, részben heves ellentámadásokkal, visszautasítottunk.

Champagneban sikertelen maradt ellenség valamennyi áttörési kísérlete. Egyedüli eredményük az volt, hogy ellenséget Souaintól északkeletre 100 méternyi vonalon még nem üzhettük ki árkaikból. Franciák támadásainak szakadatlan előretörő hullámai megtörték a badeni zászlóaljak, valamint a 65. Rajna-melléki tartalékezred és a 158. westfáliai gyalogezrednek hajthatatlan ellentállásán. A súlyos veszteségek, amelyek ellenség a Massiges melletti magaslatok ellen sokszor megismételt rohamai alkalmával szenvedett, hiábavalók voltak. Csapatunk valamennyi magaslatot tartják.

Franciák kísérletei, hogy a Fille Morte mellett elvesztett árkaikat visszafoglalják, megbiúsultak. Foglyok száma emelkedik.

Flandriában lelőttünk két angol repülőgépet. Bennülőket elfogtuk.

Keleti hadszíntér, Hindenburg tábornagy hadserege:

Támadásunk Dünaburgtól délnyugatra a Swenten-tó magasságáig haladt előre. A Drisztvát-tó felől délre és Postawy mellett a lovasági harcok még tartanak. Lovasságunk, miután Eichorn vezérrez-dez hadseregeinek műveleteit ellenség ellen intézett oldaltámadásával hathatósan támogatta, a Witteka körüli és attól keletre fekvő vidéket elhagyta. Ellenség tetlenül maradt. Wilikától nyugatra tüzérsgai tüzelésükkel szétszórtunk kellő óvatosság nélkül előrenyomuló ellenséges hadseregeket.

Smorgon és Wischnow között csapatunk győzelmesen előrenyomult.

Lipót bajor herceg tábornagy és Mackensen tábornagy hadseregeinél lényeges esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadserege oroszokat a Kormin és Putilovka mögé vetette vissza.

Volhíniában sikeresen támadjuk az oroszokat.

Az olasz támadások kudarca.

Budapest, szeptember 29.

(Hivatalos.) *Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelenti:*

Kelet-Galicziában és az Iwamenton helyzet változatlan. Tarnopoltól nyugatra ellenséges csapatok akadályainkig igyekeztek előnyomni, de tüzérsgünk visszaütötte őket.

Volhíniai várterületen csapatunk az ellenséget a Putilovka felső folyásától nyugatra levő valamennyi utóvédállásból kiverték. Tovább északra rohammal vettük be a szívesen védett Bogulawka falut.

Litvániában küzdő cs. és kir. csapatoknál a nap csendesen telt el.

Olasz hadszíntéren a Stilefserjoch-szakaszon tüzérsgünk tüze több ellenséges löveget (ágyú) semmisített meg.

A wilgereitki fensíkon, a Kosztontól északra az olaszok egy támadása rövid tüzharc után összeomlott.

Kirzliohr és a tohmeini hídfő ellen tegnap az olasz tüzérsg heves tüzelést kezdett, a melyet este a nevezett hegy és a Doije melletti hadállásaink ellen intézett egy-egy támadás követett. Mindkét támadást akadályainknál vertük vissza. Doljei csapatunk az akadályainkban lött részen át benyomult ellenséget újra kiverték. Mint mindig az összes állások szilárdan biróknak maradtak. Egyéb ként a harci tevékenység a tenger melletti arcvonalon sem emelkedett túl a rendszerre vált tüzérsgai tüzelés és csatározás mertékén.

Délkeleti hadszíntéren nincs jelentősebb esemény.

Románia nem vállalt kötelezettséget.

A román kormány ismert minisztertanácsi határozata, amely szerint Bulgária és Görögország mozgósítása semmilyen irányban sem befolyásolja Románia eddigi magatartását, főleg ruszofil körökben nagy elégedetlenséget keltett.

Blondel francia követ nyíltan hangoztatja elégedetlenségét, másrészt pedig a ruszofil sajtó csak úgy hemzseg a kormányt szidalmazó kitételektől.

A hivatalos Románia, amint ez azóta kiderült, egy Szerbia elleni osztrák-magyar-német offenzívát sem tart oknak arra, hogy semlegesítéséből kilépjen. A román kormánynak, beavatott körök tudomása szerint, az az álláspontja, hogy Bulgária részéről, amíg ez közvetlenül az ő érdekei iránt agresszív viselke-

dést nem tanúsít, nem látja veszélyeztetve a román kérdéseket. Ami pedig Szerbiát illeti, most épp oly kevéssé van ok a mellette való beavatkozásra, mint az első osztrák-magyar offenzíva idején. Ami a román katonai műveleteket illeti, ezek csak arra szolgálnak, hogy Romániát mindenféle meglepetéstől megóvják.

Ez, megbízható információk szerint, Románia hivatalos köreinek álláspontja. Ebből pedig világosan megállapítható, hogy Románia semmilyen irányban sem vállalt kötelezettséget a fegyveres beavatkozásra, hanem erre megvárja a neki legmegfelelőbb pillanatot.

Különben a négyesszövetség bukaresti híveinek és sajtójának a magatartása is bizonyítéka annak, hogy Románia nem volt hajlandó eddig az antant vizire rávezni. A ruszofil lapok heves hadjárata a kormány ellen és az utcai terrorizálások azonban mind eredménytelenek maradtak azt a törekvést illetően, hogy a közvéleményt a kormány ellen felizgassák.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága értesítésünk szerint őszi rendes közgyűlést október hó utolsó napjaiban tartja meg.

— **Kinevezés.** Todor József ujmisési Ditróba küldött segédlelkésznek.

— **A tanügy köréből.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lengyel Róbert kir. tanfelügyelőt Kolozsvárra, Császár Nándor kir. segéd-tanfelügyelőt Dévára, Spranger Ferenc szatmári tanfelügyelői cím- és jelleggel felruházott kir. segéd-tanfelügyelőt Csikszederára áthelyezte és egyben megbízta a hivatal vezetésével.

— **Szerb vedelmi intézkedés Bulgária ellen.** Cladováól jelentik Turnu-Severinbe, hogy 50.000 szerb katonát a bulgár határra szállítottak.

— **Vörös-Keresztes kitüntetés.** Ferencz Salvator főherceg Ö Felsége Merza Vilmosné urnőnek a Vörös-Kereszt hadiékítményes ezüst díszermét adományozta.

— **A harmadik hadikölcsön kibocsátásának ideje is elkövetkezett.** A központi bankok már megkezdték az előmunkálatokat, tanácskozásokat, megbeszéléseket egyengették a harmadik kölcsön kibocsátásának útját. A részletek természetesen ma még nem kerülhetnek nyilvánosságra, valószínűleg csak közvetlen a kibocsátás előtt. A két első magyar hadikölcsön összege 2290 millió korona volt, az osztrák hadikölcsönre 4766 millió koronát jegyeztek, úgy hogy Magyarország és Ausztria a két hadikölcsönre közel hétezer millió koronát jegyezték. A két hadikölcsön összege hatalmas bizonyítéka Magyarországnak és Ausztriának gazdasági erejének, de egyúttal azt is bizonyítja, hogy az ország népe milyen készséggel támogatja a hadviselés nehéz munkáját. Az első kölcsön kibocsátása óta másfél év múlt el és az elmúlt másfél esztendő alatt az ország gazdasági élete nehéz próbát állott ki, de kiállta. A háború az ipar tevékenységét fokozta, a kereskedelmi élet forgalmát élénkítette, vagyonok keletkeztek a háború alatt, a bankok és takarékpénztárak betétei szaporodtak, úgy hogy a háború alatt felgyülemlett tőkét jövedelmező elhelyezését megkönnyíti — a harmadik hadikölcsön.

— **Papválasztás Ditróban.** Ditró egyházközsége f. hó 22-én tartotta meg papválasztó gyűlését Szabó György főesperes-plébános püspöki biztos elnöklése alatt. Ez állásra heten pályáztak. Leadtak 187 szavazatot, melyek közül Dr. Lukács József gyergyószentmiklósi s. lelkész és főgimn. hittanár 147, Molnár Imre görögnyelvtanár plébános 111 és László János vicei plébános 89 szavazatot nyert. A választás példás rendben folyt le. Közéletből várható a püspök úr döntése s így Ditró nemes egyházközsége nemsokára új plébánost nyer.

— **Követelések bejelentése.** A kiknek a németek által meghódított Orosz-Lengyelországban lakó czégekkel szemben netán követeléseik volnának, ezeket egy Berlinben erre a célra szervezett bizottságnál jelenthetik be. Az eljárásra névbe a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál nyerhető tájékozódás.

— **Szövetkezeti alakuló közgyűlés.** A Csikszederai Tiszviselők Fogyasztási szövetkezeté, mivel a Hangya kiküldöttje a megjelenésben akadályozva van, folyó évi október 3-ára hirdetett alakuló közgyűlést elhalasztotta és azt folyó évi október hó 10-én délelőtt 11 órakor tartja meg, mely elhalasztatai nem

fog. A jegyzett üzletrészek értéke folyó évi október hó 3-ig Albert Sándor pénztárnok (Szentlélek-utca 4.) kezéhez okvetlenül befizetendő. Öt darab üzletrész után 1, azonfelül 2 korona beiratási díj fizetendő egyszer és mindenkorra.

— **Halálozás.** Jancsó Károly szépvízi lakos szeptember 23-án 82 éves korában elhunyt. Halálát nagy családja és kiterjedt rokonság gyászolja. Földi maradványait szeptember 5-én a szépvízi iparos kápolna sarkertjében helyezték örök nyugalomra.

— **Özv. Gál Józsefné szül. Benedek Irma,** csikszederai egyházas özvegyének egyetlen kisfiacskája, Gál József szeptember 27-én két éves korában elhunyt. Különösen tragikussá teszi a kis fiu elhunytát az a körülmény, hogy a fiatal férj — amint lapunkban megírtuk — a múlt év őszén a galicziai Sambornál hősi halált halt. A kis fiucska nem sokáig viselhette atyja hősi nevét. A kerlelhetetlen halál elragadta az özvegyt és maradt édes anyja egyetlen reményét. Temetése tegnap délután ment végbe.

— **Románia magatartása.** Vasárnap délután publikálták a román minisztertanács határozatát, amely szerint Románia eddigi magatartásán mit sem változtat Bulgária és Görögország általános mozgósítása. Ez az újabb kormánydeklarációt azóta hivatalosan is kibocsátották és a romániai konzervatívpart egyik legtekintélyesebb organuma, az Inaite ahhoz a következő megjegyzéseket fűzi: „A lapokban egész sor vélemény és interjú jelent meg, amelyek a román kormány magatartását kommentálják és mindenféle szándékot imputálnak Brătianu miniszterelnöknek. Mindezek a kommentárok és beszélgetések egyszerű kitalálások. Eddig semmiféle olyan esemény sem történt, amiből arra lehetne következtetni, hogy a román kormány valamilyen irányban megállapodásra jutott volna, avagy, hogy szándékában állna magatartását megváltoztatni. Várjuk tehát be türelemmel a pozitív hivatalos híreket és ne törődjünk az érdektelt újságok tendenciózus meséivel“.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Sipos Bálint adóhivatali gyakorlatot a csikszederai adóhivatalnál a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a szentgottárdi adóhivatalhoz kinevezte.

— **Reverendából — csúkaszürkébe.** A mai világtörténelmi idők a tiszta, nemes, önzetlen lelkesedésnek és áldozatkészségnek örök életű példáit termik nap-nap után. Elkő pillanatra csekély, de mélyebb megfontolás után rendkívül nagy áldozatot hozott Mály Tivadar Jacint premontrai IV. éves theológus és II. éves tanárjelölt. A háború kitörése óta magyar szíve, nemes lelke állandóan vonzotta a becsület mezejére, a harctérre. A napokban arra kérte rendfőnökét, Dr. Takács Menyhért jászvári prepost-prelatus urat, hogy őt a rend kötelékéből ideiglenesen, a háború tartamára elbocsátani kegyeskedjék, hogy szíve régi vágyát követve hazáját fegyverrel szolgálhassa. A Prepost Ur fenkölt és hazafias gondolkodásának újabb fényes bizonyosságát adta, amikor lelkes szavak kíséretében aucta beleegyezését a lelkes ifju leírta nemes elhatározásába azzal a megjegyzéssel, hogy a háború után örömmel várja vissza a rendbe. Édesatyjának sem volt kifogása egyetlen fia erős elhatározása ellen s így Mály Tivadar Jacint mosolygó arccal indult neki a nagy bizonytalanságnak, melynek végén talán egy kis sirhant mellé szurt tört fegyver, vagy talán egy pár mankó, vagy — szeretjük hinni a legjobbat — a dícsőség vár reá! Önként mondott le a törvény biztosította kiváltságról; nem okoskodott sokat a jövője fölött; elment, mert ifju szent lelkesedése, magyar szíve úgy diktálta.

— **Felmentések őszi mezőgazdasági munkákra.** A „Külügy-Hadügy“ jelensége szerint a honvédelmi miniszter megengedte a honvéd kerületi parancsnokságnak, hogy különös méltánylást érdemlő esetekben önálló mezőgazdát, a nagybirtokok és mezőgazdasági családokra szükséges kovácsokat és bognárokat legfeljebb három hónapra felmentsék a katonai szolgálat alól. A kerületi parancsnokság azonban csak egy ízben adhat három hónapra felmentést. A felmentési javaslatokat a főispánok fogják az illetékes kerületi parancsnoksághoz eljuttatni. Ha azonban a felmentési javaslat bizonytalan időre, vagy három hónapnál hosszabb időre szól, akkor a főispánok azt a földművelésügyi miniszterhez, illetőleg a horvát bánhoz terjesztik fel, aki azután kikéri a honvédelmi illetőleg a hadügyminiszter határozatát.

— **Művészies emléklapot** készítettetett a m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala azok részére, a kik a világháboruban katonai szolgálatot teljesítettek. Az emléklapot kiralyunk és Vilmos császár arczképei alatt harci jelenetek diszitik gyönyörű kivitelben s megfelelő helyek vannak tisztán hagyva a nevek és az átküzdött csaták helyeinek beírására. 36—50 cm. emléklap ára 2 korona; ez a hadsegélyző hivatalnak küldendő Budapestre Képviselethez, mely azzal szemben az emléklapot portóinantesen küldi meg. A befolyó jövedelem az elesett hősök özvegyei és árvái alapját gyarapítja.

— **Pályázat munkás jutalmakra.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urnak f. é. 43149—VI. D. szám alatt kelt rendelete értelmében pályázatot hirdet 4 (négy) egyenként 100 (Egyszáz) koronás munkás jutalomra. Pályázhatnak mu kaadójuk ajánlása mellett a kamara kerületében illetékes magyar honos ipari munkások, kik a tanonc évек beleszámításával legalább 15 évig megszakítás nélkül ipari munkával foglalkoztak s évi keresetük összege a 2000 (Kettőezer) koronát meg nem haladja s a kik ezen idő alatt okmányokkal igazolva, kiváló szorgalmat és hűséget tanusítottak. A folyamodványok bélyegmentesek. Kapus, kocsis, gyári szolga és ehez hasonló szolgálatot teljesítő alkalmazottak ezekben a munkás jutalmakban nem részesülhetnek, tehát ezek ok nélkül ne is folyamodjanak. A pályázatok munkakönyvvel es egyéb a szolgálati viszonyt igazoló hiteles bizonyítványokkal felszerelve folyó 1915. évi október 15-ig a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához adandók be. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

— **Az új ezüst koronások.** Legközelebb a jegybank új ezüst koronásokat fog forgalomba hozni. Az új egy koronások külső képe más lesz, mint a régieké s hatlapjukon „1914—1915” felírás lesz egy babékoszorúval övezve. A most forgalomban levő egykoronásokat rövidesen be fogják vonni.

— **Tizenket testvér hősi halála.** Egy ismert és tekintélyes tiroli családnak tizenkét fia hősi halált halt. Valam nyien császárivadások voltak, a legfiatalabb 18, a legidősebb 40 esztendő. Valamennyi n magas szöke emberek voltak. Ketten Lengyelországban estek el, hárman Galicziában, ketten Dél-Tirolban, ketten Besszarabiában, hárman pedig a Stryj mellett.

— **Felvétel a Szent József finöveldebe.** A kolozsvári Szt. József-finövelde igazgatósa értesíti az érdekelteket, hogy az intézet, — bar legnagyobb része meg mindig katonai kórháznak van lefoglalva, — szeptember hó 25-én mégis megnyílik. Egyben ismételtlen figyelmezteti az intézetbe felvett, vagy belépni akaró növendékeket, hogy az alapítványosok alapítványukat: 380. koronára kötelesek kiegészíteni, a fizető növendékek ellátási díja pedig tíz óra: 460., illetve nem erdélyieknek: 500. korona.

— **Értekezlet a rokkantak ügyében.** A Rokkant Katonákat Gyámolító és Elhelyező Hivatal Csikszereda Városi Bizottsága f. hó 26. án délután 3 órakor, Szilávik Ferecz vezető-rokkant-gyám helyettes elnökle mellett értekezletet tartott. Sajnálattal állapította meg az értekezlet, hogy a megválasztott rokkantgyámok tulnyomó része, kötelességét nem teljesíti azzal a buzgalommal, a melyet az ügy komolysága és fontossága megkíván. Igazán a legkevesebb, a mit a front mögötti bizalmi férfiaktól el lehet várni, hogy az ilyen értekezleteken legalább vegyenek részt és mutassanak az ügy iránt némi érdeklődést. A gyűlés ideje is azért volt vasárnap délutánra téve, hogy azon azok is részt vehessenek, akik azt hétköznapi foglalkozásuk miatt nehezebben tehetnek. Egyebként a jelen voltak beható eszmecserét folytattak a csikszeredai rokkantokról és a teendőikben megállapodtak. Dr. Harmat Leó felszólalása kapcsán megemlítette, hogy orvosi ténykedései közben a közeli községben olyan rokkantakra akad, akik rendezetlen viszonyok között tengődnek. Az értekezlet megállapította, hogy azok gyámolítása nem esik hatáskörébe, de ugyanakkor elhatározta, hogy a járási bizottságok intenzívebb munkálkodásának szükségességére, felhívja a vármegyei kp. rokkantbizottság figyelmét. Ettől várja azt, hogy a létező bajok megfelelő orvoslása iránt a kellő lépések megtörténjenek.

— **Mikor a báltéremben győzött a breszt-litovszki győző.** A kezünkbe került ma egy marosvásárhelyi újság, amelynek ha-

sábjain egy nagyon kedves emlék nyer megerősítést. A marosvásárhelyi „Ellenőr” két régi bál meghívót hoz nyilvánosságra.

Az egyik bál 1884. február hó 26-án volt a marosvásárhelyi Transylvánia nagytermében. A bált a Jótékony Nőegylet és a Clotild árvalányház rendezte. Ennek a bálnak első táncrendezője volt Arz Arthur vadászfőhadnagy.

A másik bál 1885. február hó 17-én volt s ugyancsak a Jótékony Nőegylet rendezte a Transylvániában. A bál meghívón ekkor már két főrendező szerepel: Arz Arthur vadászfőhadnagy és Sándor János közigazgatási gyakornok.

Arz Arthur, aki akkor a marosvásárhelyi szépeket táncoltatta, hódította és tőlük szerezte a cotilliont és hasonló ordókat, ma deresedő fejjel, de — úgy látjuk — erős szívvel, erős kézzel az orosz hadsereget táncoltatja.

A ma már nagynevű tábornok a Pour le Merite-rendjellel küzd a világ hatalmas báltéremében s legújabb hódításai közé tartozik a drága orosz szépség: Breszt-Litovszk.

Sándor János pedig, a báltérem másik hőse, a hajdani közigazgatási gyakornok, ma Magyarország belügyminisztere.

Régi szép nópok s hogy a fekete fűrtöket szürkére festi az idő, lassan elsárgulnak, megvakulnak a régi írások, az emlékek csak szebbnek tetszik.

— **A cukor maximális ára.** A hivatalos lap közli a 3465—1015. M. E. számú rendeletet, mely a cukorár rég óhajtott maximumát tartalmazza úgy a nagybani, mint a detail kereskedelemben. A rendelet tisztázza a nagykereskedő és a detailista viszonyát a cukor kereskedelemben s megállapítja, hogy az egész ország területét felölelő táblázatokban megállapított alapon felül 100 kilogramonként legfeljebb 2 korona nyereséget vehet a nagykereskedő a kisárustól. Ezen felül csak bizonyos meghatározott és mérsékelt helyi költséget fuvar-, vagy illetéktöbbletet számíthat fel. A kiskereskedő viszont a nagykereskedő két koronás hasznával megtoldott alapon felül 100 kgként 8 koronát, helyesebben kilogramonként nyolc fillért számíthat fel a fogyasztónak. Ebben a nyolc fillérben minden költsége és haszná bennfoglaltatik, ezen felül semmi költség számításnak helye nincs. A cukorár országos maximuma igen hasznos rendelkezésnek látszik, mert a cukormizéria egyik legfőbb okát fogja kiküszöbölni. Most már ugyanis a nagykereskedőre nézve nyereség tekintetében mindegy, hogy mely vidékre adja el a cukrát, tehát nem lesz oka egyes piacokat elkerülni. A cukor ára rendezve lévén, most már csak cukrot adjanak.

— **Egy székely zászlós balesete.** Most értesülünk, hogy Székely Lajos zászlóst augusztus 20-án majdnem végzetessé válható baleset érte. Századával éjjeli támadást intézett a rokitói mocsarakon át az oroszok ellen, zuhogó esőben és koromsötétségben. Századának élén elsőnek igyekezett keresztül jutni a mocsáron átfolyó víz hevenyészett hidján, de egyensúlyát elveszítve, o'y szerencsétlenül zuhant be a hidról a mély mocsárba, hogy zúzott tagokkal a harcivonal mögötti kórházba került. Érdekes megemlíteni, hogy Székely Lajost ugyanazon nap délelőttjén soronkívül léptették elő zászlóssá és ugyanakkor olvasták fel parancsban az ezredparancsnokság dicsérelő elismerését.

— **A tizennyolc éves népfelkelők behívása.** A hivatalos lap rendeletet közöl, mely szerint az 1897. évben született, vagyis a tizennyolc éves népfelkelésre kötelezettek október 15-én kötelesek bevonulni.

Pályázati hirdetés.

A „Gyergyószentmiklósi Hangya Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet” pályázatot hirdet **boltkezelői állás betöltésére.** Javadalmazás havi 250 korona fizetés és 1/2% forgalmi jutalék. Pályázhatnak olyan feddhetetlen jellemű, nagykoru magyar állampolgárok, kik egy szövetkezeti bolt rendszeres kezeléséhez szükséges szakisméretekkel bírnak és 3000 korona óvadékot képesek letenni. — Pályázatok az eddigi működést igazoló okmányokkal felszerelve a „Gyergyószentmiklósi Hangya Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet” igazgatóságához folyó évi október hó 1-ig nyújtandók be. Az állás folyó évi október hónapban foglalandó el.

FOGAK!

brassói Greising Albert
múfogspecialista

**Közóhajra Csikszere-
redába költözött:**

Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m.: foghúzást helyi érzéstelenítéssel, arany és más töméseket; készít műfogakat és teljes fogsorokat szájpaddalás nélkül, korona és hidmunkálatokat.

10 évi garancia!

FOGAD:
Délelőtt
8—12 óráig
Délután
2—5 óráig
Vasár- és Ünne-
napok kivételével.
19—

**Lakása: Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Dr. Zakariás Manó ügyvéd házában.**

1517—1915. szám.

ki.

2—2

Hirdetmény.

Alattirt előljáráóság Göröcsfalva tulajdonát képező, négy szobával és italmérési engedéllyel bíró, a vármegyei ut mellett álló, jó forgalmu kocsmahelyiséget két évre nyilvános árverésen hasznabérbe adja, **október hó 3-án délután 2 órakor**, a jelzett község hivatalos házában.

Árverési feltételek a körjegyzői iródnán megtekinthetők.

Az előljáráóság:

Göröcsfalva, 1915. évi szeptember hó 18-án.

Mánya Antal, Kovács Boldizsár,
körjegyző. községi bíró.

Szám 91—1915. végreh.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közli, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi Pk. 1610 számú végzése következtében dr. Kovács Gyárfás ügyvéd által képviselt Csikdelnei közbirtokosság javára 500 korona — fillér s járuléka erejéig 1914. évi május hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: marhaállományok, széna takarmány stb. stb. nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi Pk. 1610. számú végzése folytán 500 korona — fillér tökékövetelés, ennek 1913. évi szeptember hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 200 korona — fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedők lakásán Csikdelnén leendő megtartására **1915. október hó 13. napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszereda, 1915. évi szeptember hó 23-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Feladási hirdetés.

A kápolnásfalvi közbirtokosság eladja Kápolnásfalva község házában 1915. évi november hó 17 én d. u. 2 órakor kezdődő árverésen a Kápolnásfalva község határában fekvő „Homoródbükk” nevű erdejének mintegy 434 30 k hold területén 85851—1914. számú m. kir. földművelésügyi miniszteri rendelettel kihasználásra engedélyezett bükkfa állományát, mely a hivatalos becslés szerint 4733 m³ műfára, 38432 m³ hasáb-, 8681 m³ dorong-, 1791 m³ ág tűzfára becsültetett.

Kikiáltási ár 68 918, azaz hatvannyolcezerkilencszáztizennyolc korona.

Bána pénz a kikiáltási árak 10 százaléka. Kihasználási időtartam 6 év. Az árverési és szerződési feltételek valamint a becslésre vonatkozó részletes adatok az erdőbirtokos alólírott képviseleténél és a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadják el.

Az erdőterület az állami úttól 1—6 km. távolságra fekszik.

Az árverési és szerződési feltételektől eltérő vagy bánatpénzzel el nem látott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kápolnásfalva (Udvarhelyvármegye), 1915. évi szeptember hó 20 án.

Both Dávid,
közbirtokossági elnök.

Tojásos tarhonyát

tiszta nullás buzalisztból készítve
5 kilogrammos csomagban 10 koronáért bérmentve szállítok a pénz előzetes beküldése ellenében.

Ziegler F., Nagymegyér (Komárom-m.)
1-3

Uri házakhoz

ajánkozik úgy helyben, mint vidékre is,
Budapesten tanult

VARRÓNÓ.

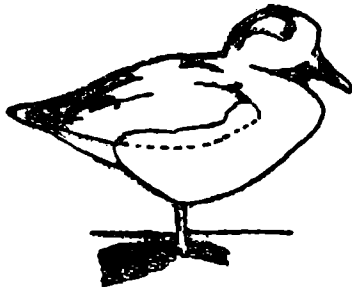
Péter Erzs, Csikszere-
reda, Csiki-utca 5. sz.

Tanárok, tanítók és más érdeklődők figyelmébe!

ÉP MOST JELENT MEG:

„A MADÁRTÖMÉSZET KÉZIKÖNYVE”

című munka, melyből a madártömeszetet bárki elsajátíthatja.

A 131 oldalon megjelent munkát Szemere László, az ornithológiai központ volt tisztviselője, a zsögödi Madártani Allomás (madártömlő intézet) tulajdonosa írta. Illusztrálva van dr. Szlávay Tibor és szerző fényképfelvételeivel és rajzaival. A könyvnek más irányú használhatósága is van, amennyiben benne a különféle magyarországi madártani szakírók által használt madárnevek tisztázva vannak egyeztető betűsorokkal.

Kapható Vákár L. könyvkereskedésében, Csikszere-
redában.

Ára 2 korona 40 fillér frankó.

Világháborús könyvek

kaphatók

Vákár L. könyvkereskedésében

Csikszere-
redában és pedig:

A nagy háboru okmányai, vezérkari és egyéb hivatalos jelentések, ára 1 korona.

A német fehérkönyv, ára 40 fillér.

Az angol kékkönyv, I. rész, ára 40 f.

Az angol kékkönyv, II. rész, ára 60 f.

Az orosz narancssárga könyv, ára 40 fillér.

Az angol világbirodalom, írta Kunfi Zsigmond, ára 60 fillér.

Kohut: Bismarck és Magyarország, ára 2 korona 40 fillér.

Gróf Andrássy Gyula: Kinek büne a háboru? ára 2 korona.

A nagy háboru irásiban és képből, megjelenik hetenkint, egyes füzet ára 40 fillér.

Az osztrák-magyar vöröskönyv „Az olasz háboru előzményeiről”, ára 40 fillér.

„Az olasz háboru előzményeiről”, ára 40 fillér.

Müller J. P.: Az én módszerem, ára 2 korona.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Értesítjük Csikszere-
reda város és vidéke közönségét, hogy Csikszere-
redában a Kossuth Lajos-utca-
ban (Lázár Domokos-féle ház) már évtizedek óta fenálló

FÉRFI ÉS NŐI FODRÁSZ-ÜZLETEINKET

1914. évi október hó 1-en áthelyeztük az Apaffi Mihály-utca-
ba (Jakab Gyula-féle ház, a Hutter-szállodával szemben). A borbély üzlet mellett külön bejárattal van a női fodrász-terem, kényelmesen berendezve, hol elvállalunk mindennemű női hajmunkát és délutánoként hygienikus fejmosást villanyszáritóval (meleglevegővel). Midőn ezt igen tisztelt vendégeinknek szives tudomására hozzuk, nem mulasztjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk eddigi pártfogásukért s egyben kérjük, hogy jövőre is sziveskedjenek támogatni s viszont mi is biztosítjuk vendégeinket a szolid kiszolgálásról. Maradunk kiváló tisztelettel:

Szabó Lajos és neje, férfi és női fodrász.

Raktáron tartunk mindennemű kész hajmunkákat és női pipere cikkeket.

52

HEGYESSY LAJOS

első gyergyói asztalosáru-gyára Gyergyószentmiklóson.

Nagy termelés mindenféle épület asztalos munkákban. Dus raktárt tartok sajátkészítésű butoraimból, ugyszintén kárpitos árukból is.

Meghívásra személyesen megjelenek.

Árajánlattal szivesen szolgállok.

25-

FOGAK

és teljes fogsorok, szájpaddás

nélkül, foghuzás, fogtömés,

aranykoronák és aranyhidak.

Gerő Arthur

vizsgázott fogtechnikus

Brassó, Kolostor-utca 31. sz.

13-100